

A woman with short dark hair is standing on a black pedestal in a room with blue walls and lighting. She is wearing a voluminous, multi-layered white dress with ruffles and sheer fabric. Her right arm is resting on her hip, and she is looking upwards and to the right. The overall mood is artistic and dramatic.

BUREAU PEES

JAARVERSLAG
2021 – 2022

inleiding

Stichting Bureau Pees heeft 2021 en 2022 in één jaarverslag samengebond. 2021 was een corona-jaar waarin Pees - net als vele anderen - vooral producties moest uitstellen. Het leverde een wat moeizaam jaar op voor de nieuwe, in 2020 opgerichte, stichting. Aan de andere kant gaven de lockdowns de makers van Bureau Pees meer tijd voor research en conceptontwikkeling.

In 2022 presenteerde Pees een reeks geslaagde producties, passend in het artistiek beleid. Ook was 2022 het jaar waarin bestuur en directie verder werkten aan de ontwikkeling van de organisatie. In 2023 gaat dat proces zijn beslag krijgen, richting de nieuwe kunstenplanperiode 2025-2028.

Bureau Pees draagt bij aan het voortdurende debat over de toekomst van Nederland

diversiteit en de noodzaak van het debat

Nederland is een divers land. Artikel 1 van de grondwet beschermt én benadrukt die diversiteit. In een land met zo veel meningen is een intensief discours nodig om tot een gedeeld beeld van een gezamenlijke toekomst te komen. Veel van die debatten vinden uiteraard plaats in het parlement of in andere constellaties van de overheid. Daaraan voorafgaand treffen betrokken burgers elkaar op andere plaatsen. Denk aan de wetenschap, de journalistiek én de kunst.

Een gezamenlijk bekeken voorstelling of tentoonstelling kan aanleiding zijn tot een intensief en intiem gesprek tussen mensen met verschillende ideeën. Dat is geen taak die de overheid makers op kan leggen, bijvoorbeeld door voorwaarden in een subsidieregeling. Ook een volledig autonoom kunstwerk kan aanleiding zijn tot een goed gesprek.

Bureau Pees gaat voor artistieke authenticiteit én kwaliteit. Daarnaast kiest Pees er zelf voor om voorstellingen te maken die geïnspireerd worden door het maatschappelijk debat. Goede voorbeelden daarvan zijn iets met Boeren over het landbouwdebat, de theatercampagne X Y WE over intersekse personen en Moederskind over het gedwongen afstand doen van je kind en de gevolgen van adoptie.

Bij deze voorstellingen raakten mensen na afloop druk in gesprek, soms omdat een nagesprek was georganiseerd, meestal spontaan. Het publieksonderzoek bij iets met Boeren, uitgevoerd door Cigarbox in opdracht van Brabant C, stelde een stevige impact vast. Ruim 90% van de bezoekers, waarvan meer dan de helft nieuw, inhoudelijk betrokken publiek, erkende theater als een efficiënte, aanvullende informatiebron. Een loepzuivere legitimatie van de opvattingen en werking van Bureau Pees en tegelijkertijd het bewijs van de social profit die de makers van Pees met hun werk toevoegen aan de samenleving. Bureau Pees draagt op die manier als organisatie van theatermakers bij aan het voortdurende debat over de toekomst van Nederland.

facts & figures

Pees in 21-22

5 theaterproducties

bijna 5.000 bezoekers

26
mogelijk-makers

84
uitvoeringen

1
podcast

58
spelers en dansers

9 makers

2
workshops

3
Pees-banners

1 directeur

3 bestuursleden

€ 350.000,-
omzet

16
financiële partners

8,6
waarderingscijfer
(Iets met Boeren)

1 kerstpakket

BESTUUR EN ORGANISATIE

Stichting Bureau Pees is opgericht in 2020. Het is de behuizing van de opvattingen van initiatiefnemer Peter Dictus, theatermaker sinds de kleuterklas. In 2018 begon hij met de bouw van een productiehuis voor met name sociaal-artistisch theater door jonge makers. Hiervoor kreeg hij via Kunstloc ondersteuning uit de Regeling Impulsgelden. Peter Dictus voert vanaf de oprichting van de stichting als zakelijk en artistiek leider de directie van Bureau Pees.

Het bestuur van Stichting Bureau Pees bestaat uit Peter Pim Windhorst, Judith Kuijpers en Maarten Tas. Zij doen hun werk voor de stichting onbetaald. De samenstelling van het bestuur is sinds 2020 niet veranderd.

doelstelling

De doelstelling van de stichting is in de statuten vastgelegd als het exploiteren van een productiehuis dat zich toelegt op het ontwikkelen van kunst in het algemeen en podiumkunst in het bijzonder, die ontstaat uit een samenwerking tussen professionals en personen die bij het gerepresenteerde onderwerp betrokken zijn en waarbij het accent ligt op een interdisciplinaire werking en sociaal-maatschappelijke thema's.

visie

Deze doelstelling komt voort uit de opvatting dat (podium)kunst de nabije samenleving kan helpen duiden én vormen, en dat (podium)kunst op die manier een belangrijke sociale waarde toevoegt aan die samenleving. In dit geval: toegepast theater met invoelbare informatie en inspiratie, als een belangrijke, betekenisvolle aanvulling op andere bronnen en middelen. Bewust bedoeld om mensen anders te laten kijken, vanuit een verschoven perspectief. Dat is de visie van Bureau Pees. Wij geloven hierin, wij zoeken op die manier naar de social profit van ons artistieke werk en we willen hiermee bijdragen aan een waardevolle samenleving.

meer organisatorisch

- De werkzame verhouding tussen bestuur en directie, de te onderscheiden taken en verantwoordelijkheden, zijn vastgelegd in een directiestatuut, als aanvulling op de notarieel vastgestelde stichtingsstatuten.
- Bureau Pees is een jonge organisatie die binnen de mogelijkheden voldoet aan de codes van Cultural Governance.
- Bureau Pees wordt in 2021-2024 meerjarig ondersteund door de Provincie Noord-Brabant (Regeling Amateurkunst) en in 2021 en 2023 met een jaarsubsidie van de gemeente Breda.
- Bureau Pees is aangesloten bij de Kunst van Brabant, de provinciale belangenbehartiger van de culturele sector en bij Makers van Breda, een groep onafhankelijke en eigenzinnige producenten van theater, dans en muziek, met een sterke verbondenheid met de stad en de samenleving; én liefst met een gezamenlijke huisvesting in het nog steeds te ontwikkelen cultuurcluster Klavers-Jansen in Breda.

de ambitie om te
verstevigen en te groeien

organisatieontwikkeling

Bureau Pees ontvangt in de kunstenplanperiode 2021-2024 uit de provinciale regeling Amateurkunst jaarlijks een bedrag van € 40.000. Dat stelt ons in staat om, naast het produceren van projecten, de organisatie geleidelijk verder te ontwikkelen, omwille van continuïteit en duurzaamheid, vooropgesteld dat de projecten geheel of voornamelijk gefinancierd worden uit projectgelden. (Wat tot nu toe overigens uitstekend lukt.) De meerjarenfinanciering dient in de praktijk dus ook om mogelijke tegenvallers binnen de projecten te kunnen opvangen.

Overigens is het niet erg realistisch om te stellen dat een dergelijk bedrag bepaalde doorlopende kosten kan compenseren, zoals een volledig of volwaardig honorarium van de directie. De praktijk leert dat we met deze structurele middelen voor organisatieontwikkeling enigszins moeten schipperen tussen wensen en werkelijkheid.

Aan de andere kant heeft Pees wel de ambitie om te verstevigen en te groeien, óók qua organisatie. Daartoe zijn we nu al bezig met de contouren van het beleid voor de nieuwe kunstenplanperiode 2025-2028 en geven we onder meer het volgende aan:

Bureau Pees investeert een deel van de structurele middelen in de producties. Gevolg daarvan is dat de stichting de directie een zeer beperkte vergoeding voor alle inspanningen kan geven. Dat kan in de eerste jaren van een nieuwe kunstorganisatie niet ongekend zijn, maar voor langere termijn is dat niet verantwoord en onhoudbaar.

Bureau Pees overweegt mede daarom en gezien de extra kosten die de specifieke werkwijze met zich meebrengen voor de komende kunstenplanperiode een provinciale ondersteuning te vragen uit het budget voor de professionele podiumkunsten. De gebleken kwaliteit van het werk is daarvoor een solide basis.

BUREAU PEES en BREDA

Bureau Pees is gevestigd in Breda. Een natuurlijke keuze. Veel van de makers en mogelijk-makers wonen er of komen er vandaan, en werken hier graag samen met diverse stadspartners. De keuze voor deze stad als vestigingsplaats en uitvalsbasis leunt ook op motieven als ligging en ruimte, letterlijk en figuurlijk. En misschien wel het meest belangrijk: een deel van de Pees-producties houdt zich ook inhoudelijk direct tot de stad en de inwoners. Voorstellingen die over de stad verhalen, zoals *Brouwerskind* (2019) en *Moederskind* (2022), of die zich nestelen in het stadsbeeld, zoals *WEI* (2021). Breda is de stad waarin wij met plezier wonen en werken.

Ook speelt Pees in op de lokale actualiteit, zoals in de tot nu toe eenmalig uitgevoerde performance *WAT ALS*, op verzoek van stichting Verhalis gemaakt in het kader van Namen en Nummers, de herdenking van de Bredase, Joodse Holocaust-slachtoffers, op zondag 28 augustus 2022, in samenwerking met Dansnest (choreografie en dans) en Bram Schouw / Studio Solo (compositie, geluidsopname). Verder was Bureau Pees in 2022 te zien op een van de Podiumproeverijen in Podium Bloos, opnieuw samen met Dansnest, met een review van *Moederskind*, in samenwerking met Stadsarchief Breda, in het kader van de Bredase Maand van de Geschiedenis.

Bureau Pees nam in 2022 ook deel aan het door de gemeente Breda geïnitieerd project Try Out Kunst/Cultuur en zakelijke creativiteit en aan European Projects and EU-funding projects, een serie workshops, mede-georganiseerd door de gemeente.

In 2023 wordt de binding met de Breda uitgedragen in twee locatie-producties: *HEILAND* (werktitel), een vrolijke familievoorstelling over alle wereldproblemen en *COMING SOON*, een beeldende voorstelling waarin billboards met elkaar in gesprek gaan over de manipulatieve kant van de mens en zijn doordrivende inspanning tot aanbidding, advertentie en promotie.

Met enkele collega-makers, die ook deel uitmaken van de Makers van Breda, gaat Pees vanaf 2023 de samenwerking op stadsniveau intensiveren. Niet alleen door een toenemende kennisdeling, maar ook door daadwerkelijk samen te werken, artistiek en productioneel. We willen een gezamenlijkheid ontwikkelen, die verderop in de nabije toekomst wellicht leidt tot het regelmatig gezamenlijk produceren voor en in de stad Breda. Zonder daarbij de eigen identiteit of ambities uit het oog te verliezen. Deze onderzoekende, stedelijke samenwerking zetten we in met Dansnest en hetzuidland.

PRODUCTIES

BROUWERSKIND

- de podcast

Anouk van den Berg / Peter Dictus / Bram Schouw
v.a. 11 maart 2021 te beluisteren op Soundcloud en Spotify

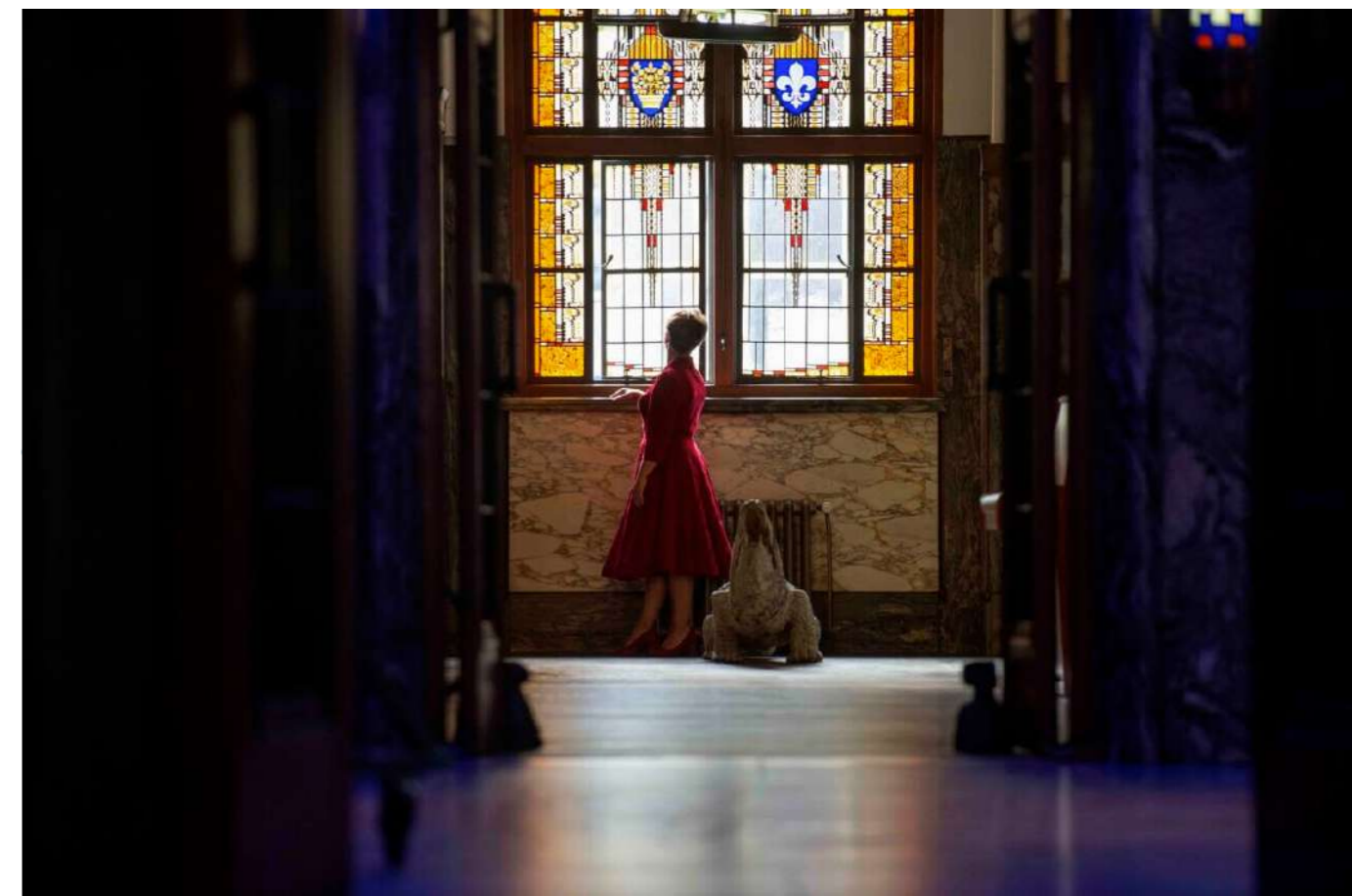
In 2002 sloot het internationale concern Interbrew (nu AB InBev) de poorten van de Drie Hoefijzers Brouwerij in Breda. Daarmee kwam een einde aan een ruim drie eeuwen durende periode waarin de brouwersdynastie Smits van Waesberghe de economische en sociaal-culturele karakteristiek van Breda bepaalde. De brouwerij was een icoon, midden in de samenleving. Het besluit van Interbrew zette meer dan driehonderd mensen op straat.

De vader van Anouk van den Berg werkte destijds ook in de brouwerij. Zeventien jaar na de sluiting ging Anouk met Peter Dictus op zoek naar het verhaal achter het roemruchte familiebedrijf. In september 2019 leidde dat tot de voorstelling Brouwerskind, in het voormalige hoofdkantoor van de brouwerij. Deze theatrale audiotour langs cultureel erfgoed trok met tien uitvoeringen ruim achthonderd bezoekers.

Anderhalf jaar later na hun gelijknamige voorstelling presenteren Anouk van den Berg en Peter Dictus de vijfdelige podcast-serie Brouwerskind, over de Drie Hoefijzers Brouwerij in Breda. De makers hebben niet alleen hun voorstelling bewerkt, maar ook een nieuw verhaal toegevoegd.

credits

samenstelling Anouk van den Berg (regie) en Peter Dictus (tekst) | **audiomixage en muziek** Bram Schouw / Studio Solo | m.m.v. Anouk van den Berg, Peter Dictus, Frans Smits van Waesberghe jr., Constant Smits van Waesberghe, Netty Molenschot-Horsten e.v.a. | **coproductie** De Gisting, Studio Solo

WEI

Isabel Schoonbeek
september 2021
4 uitvoeringen, 85 bezoekers

In september 2021 - ruim een jaar na haar afstuderen aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten - kon Isabel Schoonbeek alsnog haar eindvoorstelling laten zien. Voor Pees was het de eerste voorstelling na alle corona-maatregelen. Een literaire wandeling door de polders van de stad. Het publiek wandelde door de Lage Vuchtpolder, ten noorden van Breda.

Elke bezoeker alleen, een koptelefoon op het hoofd; onderweg ontmoeten zij acteurs in korte scènes, die samenvielen met het verhaal dat uit de koptelefoon klonk. Het resultaat was een poëtische, verstillende belevenis.

Van WEI maakte Gegam Soghomonyan een fraaie film-versie. Er is nog steeds het voornemen om van dit materiaal een (nieuwe) performance met Isabel als uitvoerder te maken. Evenals het plan om de wandeling zelf opnieuw uit te voeren.

credits

tekst, regie, stem Isabel Schoonbeek | **spel** Cato van Breugel, Daphne Hokke, Geff Huiskens, Jennie van Knotsenburg, Liselot Schoonbeek, Ilse Schutter, Ruud Stienissen, Ankie de Wolff | **tekstcoaching** Jorg van den Kieboom | **spelcoaching** Jasper Koopmans | **geluidsbeeld** Bram Schouw | **Studio Solo** | **voorstellingsbeeld** (foto) Nick Prideaux, Parijs | **fotografie** Rob ten Broek | **grafische vormgeving** Gijs Martens | **productie-assistentie** Kevin Conor McKee, Boaz van Rooij

Moederskind

Anouk van den Berg / Peter Dictus
september 2021 / mei-juni 2022
12 uitvoeringen, 900 bezoekers

Moederskind doet recht aan het verhaal van mensen die betrokken zijn geweest bij het gedwongen afstand doen van kinderen. Wat als iemand je ongevraagd verplaatst? De voorstelling werd gespeeld met onder meer vier mensen die meteen na de geboorte in de Bredase kraamkliniek Moederheil bij hun moeder werden weggenomen.

“een monument voor alle in Moederheil geboren en afgestane kinderen”

Het idee kwam van regisseur en jonge moeder Anouk van den Berg: “Ik schrok van de kwetsbare positie van deze meisjes en vrouwen en de macht die familie en instanties hadden om haar afstand te laten doen van haar kind en de verstrekkende handelingen, zoals het veranderen van de identiteit en weghouden van informatie om de band te verbreken. Ik denk niet dat een moeder vrijwillig afstand doet van haar kind. Nooit.”

We horen fragmenten van ongeschreven brieven van een afstandsmoeder aan haar kind. Moederheil, het afvoerputje van de maatschappij. En de afstandskinderen graven verder... De ontroerende voorstelling eindigt als een monument voor alle in Moederheil geboren en afgestane kinderen. “Dat wij niet onopgemerkt zijn gebleven.” (Brabant Cultureel)

Tot ver in de jaren zestig, zeventig van de vorige eeuw waren er zogeheten doorgangshuizen in Nederland. Kraamklinieken voor ongehuwde moeders. Vrouwen en meisjes die ‘niet in staat’ werden geacht voor hun kind te kunnen zorgen. Of voor wie de schande van een kind te groot was. Na hun bevalling moesten ze onmiddellijk hun kind afstaan, voor adoptie, vaak zonder enig verder contact. In de periode tussen 1956 (invoering van de adoptiewet) en 1984 (invoering van de abortuswet) zijn op deze wijze ongeveer 15.000 kinderen geboren. Althans, dat is een schatting van de overheid. Vermoedelijk gaat het zeker om 25.000 afstandskinderen.

Moederskind is geïnspireerd op de verhalen van kinderen die destijds op die wijze zijn geboren. Over de enorme druk op meisjes en vrouwen om afstand van hun kind te doen, over de kinderen die in een adoptiegezin geplaatst werden met een nieuwe naam, een nieuwe identiteit, over hun zoektocht en hun verlangen de verbroken band met hun biologische moeder (en/of vader) te herstellen.

In september 2021 presenteerde Bureau Pees een proefversie van de voorstelling. De verhalen van de inmiddels volwassen adoptiekinderen speelden daarin letterlijk een grote rol. Het was een ongepolijste presentatie van getuigenissen die bij het publiek tamelijk 'in your face' geduwd werden.

De versie van Moederskind die in mei 2022 in première ging, was abstracter van toon en ging naast de persoonlijke verhalen ook in op de maatschappelijke omstandigheden die zo'n systeem van adoptie mogelijk maakten. De uiteindelijke voorstelling was niet louter zwaar, deels door het gebruik van dans als een meer verbeeldende discipline. Ook de vormgeving - honderden pvc-buizen die een land art-achtig monument vormden - en het bezwerende geluidsbeeld hielden de soms enorme emoties in evenwicht. Noodzakelijk, zowel voor spelers als publiek, het maakte de voorstelling dragelijk.

Moederskind speelde in een Bredaas park op de plek waar vroeger de tuin van Moederheil lag. De geboortegrond van vele duizenden kinderen, als enige fysieke getuigenis van het begin van hun leven. Het gebouw zelf is al geruime tijd geleden gesloopt.

credits

spel en dans Marie Angelique - Annemiek Lambregts Emanuela - emmy van Schalkwijk Gepke - Eugénie Smits van Waesberghe Jean-Pierre - Wilko Vermuë Jasper Koopmans, Felicia Kuijper (3-4 juni: Lili Kok), Annelies Mertens, Charlotte Thijssen, Anouk van den Berg (stemmen van moeders) | **samenstelling** Anouk van den Berg (regie) en Peter Dictus (tekst) | **choreografie** Nana van Moergestel en Neel Brans | **Dansnest** | **geluidsbeeld en muziek** Bram Schouw | **Studio Solo** **vormgeving** Marc Joosen (licht), Robin Schijfs (beeld), Anouk van den Berg & Nana van Moergestel (kleding) | **grafische vormgeving** Gijs Martens | **fotografie** Rob ten Broek | **social media** Stephanie Bastiaansen | **Storm Communicatie** | **trailer** Dax Thuijs | **coproductie** Dansnest, De Gisting

“Topvoorstelling - zowel luchtig als indrukwekkend”

(Dagblad van het Noorden)

Tussen de corona-buien door speelde Marleen de eerste versie van de gelijknamige groepsvoorstelling in Amsterdam, november 2020. Begin september 2021 vond in het Chassé Theater in Breda de officiële première plaats, als start van de landelijke tournee, overigens in hetzelfde weekend als WEI en de proefvoorstelling van Moederskind. Daarnaast ontwikkelde Marleen de solo XY I, die medio november 2021 tijdens het Jonge Harten Festival in Groningen in première ging.

Ik geloof in de kracht van een mens met een verhaal. Verhalen waarvan ik denk dat ze gehoord moeten worden. Omdat ik denk dat er iets moet veranderen. Als maker denk ik na over hoe, waar en in welke vorm ik dat verhaal kan inzetten, zodat er ook daadwerkelijk verandering tot stand komt. (Marleen Hendrickx)

Nederland telt 190.000 mensen die bij hun geboorte niet volledig het lichaam van een man of een vrouw hebben; althans, niet voldoen aan de normatieve definities. Daarvoor zijn verschillende medische oorzaken. Voor de intersekse personen kan het grote gevolgen hebben, mede omdat artsen in het verleden aandrongen op geheimhouding. Kinderen zouden het best op kunnen groeien zonder te weten dat ze als intersekse geboren waren en door een operatie ‘jongen’ of ‘meisje’ waren geworden.

XYWE

Marleen Hendrickx
september 2021 - heden (project loopt nog)
ruim 40 uitvoeringen, 2.500 bezoekers

Marleen Hendrickx wilde haar opleiding als theaterdocent aan de Amsterdamse Toneelschool afronden met een voorstelling over intersekse personen. Al snel bood Bureau Pees zich aan als het ‘huis’ waarmee zij niet alleen kon afstuderen, maar ook de aanzet kon maken tot een grote, landelijke theatercampagne: XY WE. Er werd een stevig plan geformuleerd om een concrete bijdrage te leveren aan de emancipatie van intersekse personen. Zie ook xywe.nl

“Hartverscheurende getuigenis van intersekse jeugd”

(Theaterkrant)

Ik denk dat we moeten stoppen met die operaties omdat je als arts of ouders een keus maakt bij baby's terwijl dat misschien helemaal niet matcht met hoe iemand zich later voelt. Ik ben ervoor helemaal te stoppen met te opereren en de maatschappij te veranderen, in de zin van: er zijn ook intersekse mensen en dat is oké. (Marleen Hendrickx in Jurre's Date (BNN/Vara))

Marleen Hendrickx kreeg het voor elkaar vijf andere, intersekse personen mee te laten spelen in een voorstelling die voor veel toeschouwers waarschijnlijk hun eerste ontmoeting was met het fenomeen intersekse. Voor sommige spelers zelf was X Y WE ook een primeur: de eerste keer dat ze met hun verhaal naar buiten kwamen, op een podium nog wel.

In de solo X Y I toont Marleen een reconstructie van haar jeugd. Een persoonlijk verhaal over opgroeien zonder écht te weten wie je bent. De vertelling laat ook zien hoe onze samenleving ooit kennis van zaken had en hoe die kennis later bewust is weggedrukt. Hoe een rechtlijnig man-vrouw beeld steeds meer de norm werd, terwijl men wist dat dat niet zo is.

Wat X Y I zo overtuigend maakt is dat Hendrickx nergens een schuldvraag neerlegt. Men wist niet beter dan dat intersekse door een operationele ingreep 'verholpen' kon worden en dat je daarna keurig als man of vrouw door het leven kon gaan. Ze verwijt haar ouders niets, ze verwijt de medische stand niets. Juist door haar geschiedenis op deze manier te verbeelden stelt de voorstelling dit aan de orde. Op hartverscheurende wijze. (Theaterkrant.nl)

Een derde versie is X Y I-Light, een theatrale lezing door Marleen die werkelijk overal kan staan. Deze lecture performance en de beide voorstellingen vormen samen de theatercampagne die nu al meer dan 2 jaar duurt, met tientallen speelbeurten in theaters, op scholen, festivals, in ziekenhuizen en allerlei andere plekken in heel het land.

Marleen heeft de afgelopen jaren vele media-optredens gedaan. Ook schoof ze tweemaal aan in de talkshow van Humberto Tan. Hij was zo enthousiast over haar werk dat hij aanbood de spelers van X Y WE te fotograferen. Sindsdien reist zijn serie portretten van de cast met de voorstellingen mee.

Op zaterdag 10 december 2022 werd de groepsvoorstelling X Y WE voorsnog voor het laatst gespeeld, tijdens een door Bureau Pees georganiseerde, unieke lotgenotendag in Roosendaal. Daarbij troffen ruim 100 leden van 5 verschillende intersekse-verenigingen elkaar voor het eerst in de geschiedenis. Wie weet het begin van een goede gewoonte.

credits X Y WE / X Y I

samenstelling en regie Marleen Hendrickx | **eindregie X Y I** Hanna Timmers | **spel en teksten X Y WE** Katoo, Nienke van Dijk, Joyce Kiela of Chanel Asberg, Geert de Vocht, Koen Wildenbeest en Marleen Hendrickx | **tekstcompositie** Jorg van den Kieboom | **scenografie** Robin Schijfs | **licht** Jasper Nijholt (X Y I) | **kleding** Jeanne Foesenek (X Y WE), Gerda Schepers (X Y I) | **speladvies** Jan Taks (X Y I) | **theatertechniek** Kees Theunissen, Jasper Nijholt, Tom Brinkkemper | **grafische vormgeving** Gijs Martens | **webdesign** Tijgerbrood | **trailer en scènefotografie** Sjoerd Derine, Rob ten Broek | **randprogrammering-fotografie** Humberto Tan | **tourneebegeleiding en productie** Jos van Aert | Fiks & Fokus

IETS MET BOEREN

Corné van Sprundel / Marleen Hendrickx / Peter Dictus
oktober 2021 - heden (project loopt nog)
27 uitvoeringen, 1.250 bezoekers

Ook Iets met Boeren is een meerjarig project. Al in 2019 kreeg Pees de uitnodiging van Food Up Brabant (programma-onderdeel van Landbouw & Voedsel van de provincie Noord-Brabant) om in de dorpen Reusel en Sint Anthonis een voorstelling te maken die boeren en burgers dichter bij elkaar moest brengen. Corona onderbrak het repetitie- en productieproces en bood tegelijkertijd extra gelegenheid voor research en conceptontwikkeling. In oktober 2021 vonden de eerste uitvoeringen plaats, met veel succes. Het leidde tot een vijfdelige serie nieuwe afleveringen die zich in 2022-2023 over heel Brabant uitstrekt. En daarbuiten.

“Van Sprundel en Hendrickx verweven consequent de knelpunten op het boerenerf”

Het sterkst is de voorstelling wanneer de problematiek wordt teruggebracht naar de menselijke maat, als de problemen bijvoorbeeld letterlijk aan de tafel met het typische rood-witgeblokte boerentafelkleed worden uitgesproken. Pas als de personages met elkaar botsen, uit hun comfortzone worden getrokken en zichzelf moeten verdedigen, als feiten en emotie met elkaar aan de haal gaan, wordt de complexiteit van de problematiek echt inzichtelijk. Dit gaat niet alleen over feiten en getallen, maar ook over boeren aan wiens identiteit wordt gemord. (Sander Janssens, Theaterkrant, 2 oktober 2022)

Net als bij Moederskind en XY WE maakt Pees in Iets met Boeren gebruik van lokale spelers: niet-specifiek hiervoor opgeleide personen die wel alles met het thema te maken hebben. Hun spel en persoonlijkheid vormen een organische schakel tussen makers en kijkers en dragen op die manier enorm bij aan de zeggingskracht van de voorstelling. Bij Iets met Boeren gaat het om mensen uit de dorpen waar gespeeld wordt, veelal direct verbonden met de lokale, agrarische sector. Met hen trekken de makers en spelers van Pees op tijdens een intensieve repetitieperiode. De lokale spelers zijn inspiratie- en informatiebron, ambassadeur en uitvoerder tegelijk.

“Van Sprundel en Hendrickx weven consequent de knelpunten op het boerenerf, economie, politiek, milieu en maatschappij door elkaar tot de ingewikkelde kluwen waar wij nu in beland zijn. En toch is het drama van de individuele boer en boerin daarin het meest voelbaar. De epiloog van boer Jos is daarin het hoogtepunt, omdat de spanning zich daar ontladend in pure tragiek.” (Gerard Mesman, Eindhovens Dagblad, 30 september 2022)

In 2023 worden nieuwe afleveringen ontwikkeld en gepresenteerd, onder meer in Gilze en Rijen en in Veghel. Extra bijzonder wordt de 'studentenversie': een unieke samenwerking van Bureau Pees met de HAS Green Academy, de Fontys Academie voor Theater en Het Zuidelijk Toneel. Deze aflevering, die ongetwijfeld de toekomstige generatie boeren belicht, gaat eind mei in Alkmaar in première, tijdens Karavaan Festival. Daarna speelt de voorstelling op locatie in de regio Den Bosch.

De specifieke werkwijze van Bureau Pees én het voortdurend debat over de toekomst van de landbouw in Nederland (en in de rest van Europa) vragen bij elke aflevering om aanpassingen, soms zelfs om een compleet nieuw format. Het maakt lets met Boeren tot een bijzonder en spannend project, met een bewezen impact:

In opdracht van Brabant-C werd in 2022 een publieksonderzoek gedaan bij lets met Boeren, door het onafhankelijk bureau Cigarbox uit Rotterdam. Hieruit bleek dat de voorstelling relatief veel onervaren theaterpubliek trok (46%) en dat maar liefst 90% van de bezoekers theater ontdekte als een alternatieve bron van informatie; als een geschikt middel om een maatschappelijk debat te voeren. lets met Boeren kreeg verder een hoge, algemene waardering van het publiek, een 8,6. Als het onmeetbare dan toch gemeten moet worden, dan liefst met zulke klinkende cijfers. Om in te lijsten.

lets met Boeren is overigens ook met een enkele scène effectief. Dat bleek uit een presentatie in juli 2022 in Zundert, waar enkel de openingscène werd gespeeld. Het leidde meteen tot geanimeerde discussies na afloop. Mede daarom overwegen de makers om het bestaande format en materiaal ook op andere wijzen en op andere locaties in te zetten, zoals feitelijk ook bij X Y WE is gebeurd, om te variëren op het eigen thema.

credits

spel Sint Anthonis / Reusel-De Mierden Ad Borremans, Cisca Levens, Francine van Gorp, Sjef van der Heijden, Thijs Bierens, Anne Marie Raaijmakers, Dinette van Well, Dinie van den Oever, Gerry Jacobs, Irma Rens, Kevin Ruijters, Marianne van Wanroij, Marly Wolfs, Mieke Bastiaansen, Paulien Lenkens, Peter van der Sande, Peter Simons, Riek Janssen, Roos van Riet, Ruud van de Wouw, Sjaak van den Oever, Suzan de Laat, Thieu van der Heijden, Thijs Vercammen, Wilke van der Heijden-Beekmans, Wim Linders | **samenstelling** Corné van Sprundel (regie), Marleen Hendrickx (regie/choreografie), Peter Dictus (tekst en research) | **theatertechniek en geluidsbeeld** Bram Schouw | Studio Solo | **lichtontwerp** Marc Joosen | **productie** Jos van Aert | Fiks & Fokus | **scènefotografie** Rob ten Broek | **trailers en filmregistratie** Gegan Soghomonyan | **grafische vormgeving** Gijs Martens

WAT ALS

eenmalige uitvoering op 28 augustus 2022
bij Namen en Nummers, Breda
ongeveer 250 bezoekers

Het verhaal over de man die destijds in Breda door de nazi's werd afgevoerd. Zijn buurvrouw had hem 'aangegeven' omdat hij zijn jasje met de Jodenster had uitgedaan tijdens het werken in de tuin. Dans, muziek en tekst toonden in een hypnotische cadans de willekeur van het noodlot; wat als zij de Duitsers niet had gebeld, wat als het niet zo warm was geweest, wat als jij niet had staan luisteren.

credits

concept en tekst Peter Dictus | stem Irma Rens | choreografie Nana van Moergestel en Neel Brans | Dansnest | dans Sammie Hermans en Carlo Camagni | compositie en geluidsopname Bram Schouw | Studio Solo | i.s.m. Stichting Verhalis

PARTNERS VAN BUREAU PEES

in 2021 en 2022

spel, dans en overige uitvoering

Chanel Asberg, Mieke Bastiaansen, Anouk van den Berg, Jan Berger, Thijs Bierens, Ad Borremans, Cato van Breugel, Briggit Broeckx, Nienke van Dijk, Francine van Gorp, Marleen Hendrickx, Peter van der Heijden, Sjef van der Heijden, Thieu van der Heijden, Wilke van der Heijden-Beekmans, Daphne Hokke, Geff Huiskens, Ilona Hultermans, Gerry Jacobs, Riek Janssen, Katoo, Joyce Kiela, Jennie van Knotsenburg, Lili Kok, Jasper Koopmans, Felicia Kuijper, Suzan de Laat, Annemiek Lambregts, Paulien Lenkens, Cisca Levens, Wim Linders, Annelies Mertens, Dinie van den Oever, Sjaak van den Oever, Anne Marie Raaijmakers, Irma Rens, Roos van Riet, Kevin Ruijters, Peter van der Sande, Peter Simons, emmy van Schalkwijk, Isabel Schoonbeek, Liselot Schoonbeek, Ilse Schutter, Ruud Stienissen, Charlotte Thijssen, Thijs Vercammen, Wilko Vermuë, Geert de Vocht, Eugénie Smits van Waesberghe, Marianne van Wanroij, Dinette van Well, Koen Wildenbeest, Ankie de Wolff, Marly Wolfs, Ruud van de Wouw.

samenstelling / makers Anouk van den Berg, Peter Dictus, Marleen Hendrickx, Isabel Schoonbeek, Corné van Sprundel, Hanna Timmers

choreografie Nana van Moergestel en Neel Brans | Dansnest

geluidsbeeld en muziek Bram Schouw | Studio Solo

vormgeving Marc Joosen (licht), Jasper Nijholt (licht), Robin Schijfs (scenografie), Anouk van den Berg & Nana van Moergestel (kleding), Jeanne Foesenek (kleding), Gerda Schepers (kleding)

tekst en tekstadvies Peter Dictus, Jorg van den Kieboom

speladvies Jasper Koopmans, Jan Taks

theatertechniek Kees Theunissen, Jasper Nijholt, Tom Brinkkemper, Bram Schouw

grafische vormgeving Gijs Martens | Tijgerbrood

fotografie Rob ten Broek, Sjoerd Derine

fotografie randprogramma Humberto Tan

social media Stephanie Bastiaansen | Storm Communicatie

webdesign Tijgerbrood

trailer Dax Thuijs, Gegam Soghomonyan

productieleiding en tourneebegeleiding Jos van Aert | Fiks & Fokus

productie-assistentie Kevin Conor McKee, Boaz van Rooij

locatie-houders Jan en Maria Derks, Boerderij De Esrand, Sint Anthonis; Harm en Rian Fabri, IJsboerderij Fabor, Reusel

coproducenten Dansnest, De Gisting, Studio Solo, Chassé Theater, Jonge Harten Festival

publieksbegeleiding & hospitality

Mieke Bastiaansen, Aukje Berk, Anouk Blocks, Annemarie Brosens, Pieter Dictus, Suus van Dort, Erick Geene, Eva Geene, Paul van Gestel, Liesbeth Godrie, Roos van den Heuvel, Peter van der Heijden, Linda van den Hombergh, Maarten Kulk, Marieke Pluimakers, Irma Rens, Rick Rosendahl, Anneke Sluimer, Irene de Smit, Dorus Valk, Bep Verdaasdonk, Jules Vereecken, Rianne Verhaeren, Lianne van der Wel, Roelien van der Wel, Ruud van de Wouw e.a.

artistieke en zakelijke leiding Peter Dictus

bestuur Peter Pim Windhorst (voorzitter), Judith Kuijpers (secretaris),

Maarten Tas (penningmeester)

strategisch advies Bregje Maatman

financiële administratie Van de Klundert Advies, Effectief Roosendaal (2021)

PARTNERS VAN PEES

 Gemeente Breda

 Provincie Noord-Brabant

 PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

 BRABANT C

 VSBfonds,
iedereen doet mee

 VRIENDEN
LOTERIJ FONDS

 Zfonds Z

 DE MASTBOOM
BROSENS
Stichting

 We Are
Public.

 JANIVO
STICHTING

 ZLTO

 NYX

 cultuurplaats
op school - na school - elders ergo bid

 FABRIEK
MAGNIFIQUE

 LAND
VAN
CUIJK

 HAS
green
academy

 Gemeente
Reusel-De Mierden

 BREDASE
MND VD
GESCHIEDENIS

 Nederlandse Klinefelter Vereniging

 FOOD
UP!

 verhalis

 Stads
archief
Breda

 L'ORÉAL

Bureau Pees en de nabije toekomst

Bureau Pees kijkt als jonge organisatie graag vooruit. Het korte verleden als producent van diverse, geslaagde sociaal-artistieke producties heeft daarvoor al enkele aandachtspunten opgeleverd. Kanttekeningen, overwegingen, nog te beantwoorden vragen.

Als het gaat om thema's uit het maatschappelijk debat, zeker in deze hoek van de wereld, dan komen we de eerstvolgende jaren vast uit bij 'lopende zaken' als klimaatverandering, migratie, democratie, zorg of de te grote verschillen tussen bevolkingsgroepen. We gaan die dingen vast niet oplossen, maar we moeten daar wel naar reiken, desnoods tegen beter weten in. We moeten het er vooral maar eens goed over hebben, met elkaar.

Daarnaast zijn er overpeinzingen die een stuk praktischer ogen, zoals:

- Hoe bewaak je als productiehuis - als overkoepelend producent van uiteenlopende voorstellingen - een signatuur? Wat is de eigen identiteit en hoe druk je die uit?
- Hoe (ver)bindt je uiteenlopende makers? Hoe maak je een homogene groep van allerlei mensen die juist uitblinken in 'enig' zijn?
- Horen scouten, talentontwikkeling, kennisdeling of deskundigheidsbevordering bij de kerntaken van een productiehuis? Of is dat belangrijke bijvangst?
- Hoe bewaak je een signatuur of kwaliteit bij het werken met ongetrainde of niet specifiek opgeleide uitvoerders?
- Welke specifieke kwaliteiten moet je in huis hebben bij de inzet van thematisch gerelateerde spelers? Hoe biedt je een veilige omgeving voor mensen die emotioneel sterk betrokken zijn bij een thema, maar professioneel minder uitgerust om daarvan afstand te nemen?
- Hoe ga je om met maatschappelijke partijen en (semi)overheidsinstellingen, die formeel opdrachtgever zijn? Hoe werkt co-creatie in de praktijk? Waar liggen de grenzen van het artistieke of productionele eigenaarschap? Wie bepaalt die, wie bewaakt die?

Het betreft hier voortdurend terugkerende aspecten, bepalend voor de specifieke werkwijze en zelfgekozen taak van Bureau Pees, waarop even voortdurend gereflecteerd dient te worden. Zeker in aanloop naar de nabije toekomst, naar de nieuwe kunstenplanperiode.

colofon

samenstelling

Peter Pim Windhorst
Peter Dictus

fotografie

Rob ten Broek
Sjoerd Derine
Dansnest

vormgeving

Gijs Martens

Breda, 31 januari 2023